

конституційної реформи: теоретичний аспект. Соціологія права. 2015. No 3-4(14-15) С.200-207.

14. Загальна теорія держави і права : навч. посіб. / А.М. Колодій, В. В. Копейчиков, С.Л. Лисенков та інші; За ред. В.В. Копейчикова. Стер. вид. Київ : Юрінком Інтер, 1999. 320 с.

*Теслинецька Діана Володимирівна,
курсант Навчально-наукового
інституту № 3 Національної
академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Кривицький Юрій Віталійович,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЗАКОННІСТЬ ЯК ВАЖЛИВЕ ЯВИЩЕ ПРАВОВОГО СУСПІЛЬСТВА

Законності посідає значне місце в системі правових явищ. Це явище також важливе тим, що має своє втілення в багатьох сферах державно-правового життя суспільства, зокрема це виражено в функціях держави, методах, діяльності держави, яка пов'язана з правами та свободами людини та громадянина. Науковець В.В. Самохвалов зазначає, що з наукової точки зору важливість проблеми законності полягає в тому, що вона належить до універсальних, провідних категорій української юридичної науки та посідає чільне місце в її поняттєвому апараті, слугує своєрідним інструментом наукового аналізу, забезпечує органічну єдність загальнотеоретичних і галузевих наук, їх втілення з практичне життя [1, с. 2].

Поняття «законність» є похідним від слова «закон», а отже має знаходити своє зовнішнє вираження в усіх суспільних відносин, які регулюються законом. Також, провівши аналіз сучасної правової науки, слід сказати що явище законності має комплексний характер. Зокрема воно має своє вираження у принципах діяльності держави в різних сферах, також законність може розумітися як метод правового регулювання в державі, або ж знаходити своє відображення в суспільстві у вигляді режиму.

Частіше за все законність розуміють як вимогу щодо держави, державних органів, окремих державних посадовців провадити свою діяльність відповідно до закону та в порядку, визначеному законом. Так, усі нормативно-правові акти, які приймаються уповноваженими суб'єктами мають містити ознаку законності. Тісно пов'язані явища законності та верховенства права. Співвідношення цих двох принципів є предметом багатьох дискусій серед науковців. Одні підтримують ідею, що верховенство права є більш широким поняттям, ніж

законність [2, с. 10]. Інші вчені, зокрема С.С. Алексєєв, вважають, що ці два принципи поєднуються [3, с. 193].

Також зовнішнім вираженням законності як принципу державної діяльності є обов'язок усіх дотримуватись положень законів і підзаконних правових актів. До основних ознак законності як методу правового регулювання науковець Ю.С. Шемшученко відносить те, що держава здійснює свої функції шляхом прийняття нормативних актів, забезпечення їхньої реалізації. Проте вона не тільки закріплює правові норми, але й забезпечує їх здійснення і захист прав різними засобами (правовими, організаційними, політичними).

Філософія права розділяє два види втілення законності в життя суспільства. Першим видом є заборона, суттю якої є те, що в своїй діяльності державні органи, їх окремі посадові особи мають діяти лише в тому порядку, який прямо передбачений законом. На відміну від заборони, другим видом виступає дозвіл, який поширюється на звичайних людей. Суть цього виду законності полягає в тому, що особи можуть діяти будь-яким чином, але тільки таким, який не заборонений законом.

У свою чергу держава забезпечує гарантії законності, серед яких можна виокремити те, що громадяни мають право оскаржити дію, рішення чи бездіяльність посадової особи в судовому порядку, що є важливим елементом демократизму. Також до системи гарантій законності можна віднести те, що держава за допомогою правоохоронних органів постійно провадить діяльність щодо попередження, виявлення, припинення протиправної діяльності окремих осіб. А у випадку, коли право людини порушено – можливість відновлення правосуддя за допомогою судів (як національних, так і міжнародних).

Отже, виходячи з усього окресленого вище, можна зробити такий висновок, що явище законності – це досить важливий елемент сучасної демократичної та правової держави. Законність як принцип у суспільстві та праві має більше вираження, ніж у вигляді методу чи режиму. Також можна стверджувати, що безперечно без законності складно уявити сучасну розвинену державу, оскільки завдяки цьому принципу кожна людини може бути впевнена в тому, що її реалізація її прав, закріплених у законі, не буде порушена.

Список використаних джерел

1. Самохвалов В. В. Законність і справедливість: теоретико-правові проблеми співвідношення і взаємодії: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2006. 28 с.
2. Козюбра М. Принцип верховенства права у конституційному правосудді. *Закон і бізнес*. Київ, 2000. № 17. С. 10–28.
3. Алексєєв С. С. Теорія права. Харків: Изд-во БЕК, 1994. 224 с.